ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ

ସି ଆର୍ ଏଲ୍ ଏମ୍ ସି ସଂଖ୍ୟା 2742/2018

ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ସାମଲ .... *ଆବେଦନକାରୀ*

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏସ୍. ସୌରଭ, ଅଧିବକ୍ତା

-ବନାମ -

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ (ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ) .... *ପ୍ରତିପକ୍ଷ*

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏନ୍. ମହାରଣା, ସ୍ଥାୟୀ ଅଧିବକ୍ତା

ପୀଠାସୀନ:

ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟଧୀଶ

ଆଦେଶ

05.07.2023

ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା

ଡକ୍ଟର ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

08. 1. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସି ଆର୍ ପି ସି ର ଧାରା 197 ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1988 (ପିସି ଅଧିନିୟମ) ର ଧାରା 13(1)(d) ସହିତ ଧାରା 13(2) ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା 1860ର ଧାରା 419,420,468,471,120B ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା ଆଧାରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜଜ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟି.ଆର୍. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 8/2018 ତଥା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ପି.ଏସ. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 13/2013, ତା.3 ମଇ 2018ରିଖରେ ପାରିତ ଆଦେଶ କୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି ।

2. 2018ରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 58 ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗରେ ଯୁଗ୍ମ ସଚିବ

ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେବେଠାରୁ ସେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ, ଯେତେବେଳେ ଅର୍ଥାତ୍ 2011 ମସିହାରେ ମାମଲାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଘଟିଥିଲା, ଆବେଦନକାରୀ ଜଣେ ଜିଲ୍ଲା ଉପ-ନିବନ୍ଧକ (ଡିଏସ୍‌ଆର୍) ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲାଟି ହେଉଛି ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ରେତା ଓ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ପରିଚୟକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନକରି, 2011 ମସିହାରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାରେ ଜମିର ବୃହତ ଅଂଶ ନକଲି ପରିଚୟ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଉ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ଯେ ସେ କ୍ରେତା, ବିକ୍ରେତା ଏବଂ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିଥିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଅସାଧୁ ଲାଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଜମିର ମୂଳ ମାଲିକଙ୍କୁ ଠକେଇ କରାଯାଇଥିଲା ।

3. ତା.30 ଡିସେମ୍ବର, 2017 ରିଖରେ ଏକ ଦୋଷାରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁରି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରେରିତ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଟି. ଆର୍. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 8/2018ରେ 2018 ମଇ 3 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରପତି, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉପରୋକ୍ତ ଅପରାଧର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ।

4. ପୂର୍ବ ତାରିଖରେ, ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗ (ପ୍ରତିପକ୍ଷ) ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ସ୍ଥାୟୀ ଅଧିବକ୍ତା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ପିସି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13(2) ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ଧାରା 13(1)(d) ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ମଞ୍ଜୁରି ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଥାପି, ସେ

କହିଥିଲେ ଯେ, ଆଇପିସି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ବିନା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରିବ । ସେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନେକ ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ଅପରପକ୍ଷରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟର ସମର୍ଥନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟ ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ବିନା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇପିସି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖିଥିଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଉଭୟ ପକ୍ଷ ନିଜ ନିଜ ଦାଖଲ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିପାରିବେ ।

5. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ, ଶ୍ରୀ ଏସ୍. ସୌରଭ, ଅଧିବକ୍ତା ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତା. 23 ଜୁଲାଇ, 2021ରିଖରେ ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 593/2021 (*ଇନ୍ଦ୍ରା ଦେବୀ ବନାମ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ*) ର ଦିଆଯାଇଥିବା ସଦ୍ୟ ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

6. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଇନ୍ଦ୍ରା ଦେବୀ ବନାମ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ ଉକ୍ତ ରାୟକୁ ଯତ୍ନର ସହ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ସେହି ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଉଚ୍ଚତର ଦୁଇ ଜଣ ଅଧିକାରୀ ସମାନ ପୌରସଭାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ ସିଆର୍‌ପିସିର ଧାରା 197 ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁରି ଅଭାବରୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜାରି ରଖିବାକୁ ଅନୁମତି ନଦେଇ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହୋଇଥିଲେ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ ସେହି ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତିଶୂନ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା

ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ "କେବଳ ଆବଣ୍ଟନ, ନିୟମିତକରଣ, କୃଷି ଜମିର ରୂପାନ୍ତରଣ ଏବଂ ଭୂମି ରୂପାନ୍ତରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଆବଣ୍ଟିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିଜର ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ।" ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଦୁଇ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା" ଏବଂ ଏହିପରି, "ଏଠାରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 2, ଯିଏକି ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଜଣେ ନିମ୍ନ ପ୍ରଭାଗ କିରାଣୀ, ତାଙ୍କୁ ସମାନ ସୁରକ୍ଷାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।"

7. ତେବେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ଥିବା ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏପରି କୌଣସି ମାମଲା ରହିଥିବା ନେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଯାଇନାହିଁ, ଯାହାଙ୍କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ସମାନ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

8. ଅପରପକ୍ଷେ, ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ବିଭାଗର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ମହାରଣା, ***(2001) 6 SCC 704*** ରେ ବିବୃତ ***ପି.କେ. ପ୍ରଧାନ ବନାମ ସିକ୍କିମ ରାଜ୍ୟ*** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟର ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ ଆଇପିସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲା ଚଳାଇବା ପାଇଁ 197 ସି.ଆର୍.ପି.ସି. ଅଧୀନରେ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା:

> "15. ତେଣୁ, ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ସଂହିତାର ଧାରା 197 ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷା ଦାବି କରିବା ପାଇଁ, ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ ମଧ୍ୟରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସଂଯୋଗ ଅଛି । ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ସହିତ ଏହାକୁ ଅବହେଳା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରିବ । ସଂହିତାର ଧାରା

197 ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷା ଆହ୍ୱାନ କରିବା ପାଇଁ, ଅଭିଯୋଗ କରିଥିବା ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଏପରି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଏହାକୁ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହରୁ ଅଲଗା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସଂଯୋଗ ନଥାଏ, ତେବେ ସରକାରୀ ସ୍ଥିତି କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ କିମ୍ବା ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ, ତେବେ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ନାହିଁ । ଯଦି ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ମାମଲା ବିଫଳ ହୁଏ କିମ୍ବା ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସ୍ଥାପିତ କରେ ଯେ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଟି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ହୋଇଅଛି, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ ସଂହିତାର ଧାରା 197 ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁରିର ପ୍ରଶ୍ନ, ସଂଜ୍ଞାନର ତୁରନ୍ତ ପରେ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗ ଗଠନ ପରେ କିମ୍ବା ଏପରିକି ବିଚାର ଉପସଂହାର ହେବା ସମୟରେ ଏବଂ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଉଠାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏପରି କେତେକ ମାମଲା ଥାଇପାରେ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଯାହା କରିଥିଲେ ତାହା ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କୁ ଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ନଦେଇ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନପାରେ । ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତର ଦାବି, ଯେ ସେ କରିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ ସମୟରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବାହାନା କିମ୍ବା କାଳ୍ପନିକ ନଥିଲା, ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ବିଚାର ସମୟରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇପାରିବ । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ, ମଞ୍ଜୁରିର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ମୁଖ୍ୟ ରାୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ଖୋଲା ଛାଡି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ, ଯାହା ବିଚାରର ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ।”

9. ଏହାପରେ ***ପ୍ରକାଶ ସିଂହ ବାଦଲ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ (2007) 36 OCR (SC) 233*** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 57ରେ ନିମ୍ନମତେ ଅବଲୋକନ କରିଥିଲେ:

“ଧାରା 420 ଅନୁଯାୟୀ ଠକେଇର ଅପରାଧ କିମ୍ବା ଧାରା 467, 468, 471 ଏବଂ 120B ସହିତ ଜଡିତ ସେହି ମାମଲା ପାଇଁ କୌଣସି କଳ୍ପନା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱଭାବ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସରକାରୀ ମାନ୍ୟତା କେବଳ ଅପରାଧ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।"

10. ***ଚନ୍ଦନ କୁମାର ବସୁ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ (2014) 13 SCC 70; ରାଜୀବ ରଞ୍ଜନ ବନାମ ଆର୍. ବିଜୟ କୁମାର (2015) 1 SCC 513 ଏବଂ ସତ୍ୟବ୍ରତ ଗୁପ୍ତା ବନାମ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ (2020) 70 OCR (SC) 728*** ମାମଲାରେ ହୋଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଛି । ***ରାଜୀବ ରଞ୍ଜନ ବନାମ ଆର୍. ବିଜୟ କୁମାର*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*ରେ, ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ, ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା:

"ତେଣୁ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସିଧାସଳଖ ତିନି ଜଣ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ ଥିଲା କି । ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 409 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 120-B ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧିକ ଷଡଯନ୍ତ୍ରର ଅପରାଧ ଏବଂ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(2) ସହିତ ଜଡିତ, ସେଗୁଡିକ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 197ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ପ୍ରକୃତିର ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସଂକ୍ଷେପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ସମୟରେ, ଏକ ଅପରାଧିକ ଷଡଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରବେଶ କରିବା କିମ୍ବା ଅପରାଧିକ ଅସଦାଚରଣରେ ଲିପ୍ତ ହେବା, ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର କୌଣସି ଅଂଶ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 197 ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁରି ପାଇବା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ ।"

11. ***ସତ୍ୟବ୍ରତ ଗୁପ୍ତା ବନାମ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ଅବଲୋକନ କରିଛନ୍ତି:

"ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1988 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଞ୍ଜୁରି ନ ମିଳିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ

ଜାରି ରହିପାରିବ ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବାକୁ ଆମେ ମନା କରୁଛୁ। ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପହଞ୍ଚିଥିବା ଉପସଂହାରରେ, ସେହି ପରିମାଣରେ କୌଣସି ଦୁର୍ବଳତା ପାଇ ନାହୁଁ । ବିବାଦୀୟ ରାୟ ବିଷୟରେ ଆମର ଚିନ୍ତାଧାରା ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1988 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଚଳାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇ ନାହିଁ, ତେବେ ସେହି ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀ ବିରୋଧରେ ବିଚାର ଜାରି ରଖିବା ସମୟରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଦିଗକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ।"

12. ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପାତ ହେଉଛି ଯେ ଆଇପିସି ଅପରାଧ ମାମଲାରେ ମାମଲା ଆଧାରରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଛି କି ନାହିଁ, ଯିଏ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । ***ପି. କେ. ପ୍ରଧାନ*** (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ରେ ଯେପରି କୁହାଯାଇଛି, ଏହି ସ୍ଥିତି କେବଳ ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ, ଏହା ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ, ମଞ୍ଜୁରିର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ମୁଖ୍ୟ ରାୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ଖୋଲା ରଖିବା ଉଚିତ, ଯାହା ବିଚାର ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ।"

13. ଏପରିକି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀ, କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ କାରବାରରେ ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କଠୋର ଭାବରେ ଏକ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତିକି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ପରିସର ବାହାରେ କେବଳ ବିଚାର ସମୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ । ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଯୁକ୍ତି କରିବା

HIGH COURT ORISSA
सत्यमेव जयते

ଶୀଘ୍ର ହେବ ଯେ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ବିନା ଆଇପିସି ଅପରାଧକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବାକୁ ଦାବି କରାଯାଇଛି ।

14. ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାର ମୋଟାମୋଟି ଫଳାଫଳ ହେଉଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରପତି, ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ, ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ 3 ମଇ, 2018 ତାରିଖର ବିବାଦୀୟ ଆଦେଶରେ କେବଳ ସେତିକି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହା ପିସି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅପରାଧକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ପାଇଁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହି ପରିମାଣରେ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇପିସି ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଆଦେଶକୁ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

15. ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଆବେଦନଟିର ପରିସମାପ୍ତି କରାଗଲା ।

(ଡ. ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର)

ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

ଏସ୍ କେ ଜେନା / ସଚିବ

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଓ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ : - ଭବାନୀ ଶଙ୍କର ନାୟକ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ